

PATXI PEREZ DANTZARIA

«Mutxikoek anitz egin dute euskal kulturaren irudi onerako»

Euskal jauziak plazetan hilabetero dantzatzea hedatzen ari den fenomeno berria da Lapurditik at. Heletan joan den igandean Nafarroako lehen mutxikoen eguna antolatu zuten. Dantza herrikoa astialdi bihurtuz, euskal kulturaren irudian eragina ukan du.

IREKITZE BAT

ARTETIK ASTIALDIRA

Nora Arbelbide | BAIONA

Dantza irakaslea, eta, bere taldeei esker, besta frankoren parte hartzaile ere bada Patxi Perez. Eskuin eta ezker dabil euskal dantzak nahiz beste herrialdeetakoak irakasten. Hilabeteroko plazako dantzen fenomeno berria ontsa ezagutzen du, beraz, bai alde onetik baita txarretik ere.

■ Nor da aritzen hilabetero mutxikoak eta, oro har, jauziak dantzatzen?

Dantza astialdi gisa hartzen duena; judo edo tai kuan do egin ordez euskal dantzetan ari dena. Denetarik bada, euskaldunak, hemen bizi diren kanpotarrak, baita turista franko ere. *La tradition de la danse en Béarn et en Pays basque* liburuan, Yves Guilcher liburuaren egileak dioten bezala, dantza, «laborari gizarte batetik astialdi bizkortu batera pasa da». Lehengo garaian, ez ziren dantzari berdinak. Herriarrek herriarentzat dantzatzen zuten. Zinezko arte bat zen. Pastoraletan, adibidez, gerta zitekeen 7.000 liberetan saltzea dantza jauzi bat.

■ Euskal jauziek anitz egin dute euskal kulturaren

«Jauziekin, kanpotarrentzat ate handi bat ireki da euskal kulturaren sartzeko»

hedapenaren alde, ez al da hala?

Bistan da. Mutxikoek anitz egin dute euskal kulturaren irudi onerako. Jauzietan sentitzen da Euskal Herria hor dagoela. Jauziek ate handi bat ireki dute kanpotarrak euskal kulturaren sartzeko. Euskara ikastea baino errazagoa baita. Bestetan, dantzak direlarik, biribilean sartu eta kultura barnetik bizitzeko aukera dute. Alabaina, lehen pauso bat izan daiteke. Ikasle franko ditut Gau Eskoletan sartzen direnak, anitzek hortik gutxira bertan behera uzten badute ere.

■ Zer begiekin ikusten duzu dantzen bilakaera hori?

Horrekin bizi naizenez, ezin dut erran gauza txarra denik. Hala ere, ohartzen naiz Jauzi garaikideetan mamia kendua dela. Batzuek makinak bezala dantzatzen dute, ez dituzte urratsak sentitzen. Musika gabe ere berdin-berdin segituko dute, automatikoki. Zuberoan, pastoraletan, dantzak nagusiak begiratzuz

ikasten badituzte ere, beste leku ugartan dekonposatuz hartzen da jendea, naturaltasuna galduz. Berdin gertatzen da kantu herrikoien berpiztearekin.

■ Zure ustez, zeri lotua da euskal dantzak ikasteko nahikeria?

Nahikeria hori ez da bereziki Euskal Herriari lotua. Europa osoan senti daitekeen fenomeno da. Europako biztanleen %80 laborariak ziren duela mende bat. Gaur egun, mundu horretan zer zegoen ikusi nahi du jendeak. Iruditzen zait betikoa dela: gizakia zer bait galdu ondoren bakarrik ohartzen da hutsuneaz.

■ Hasieran jauzien plazaratzea politikoa izan zen, ez?

Hilabetero plazan mutxikoak dantzatzea Kimua elkartearen ideia izan zen. Duela 5 bat urte Angelun ikastola bat aldarrikatzeko hasi zen. Manifestazio soil bat egiteko ordez, besta giro baten piztea egokiagoa atzematen genuen. Ez zen istilugabekoa

izan hasieran. Angeluko herriko etxeari baimena galdegin genion. Ados agertu zen, «esloganik ez bazen». Hori, nik behin oihukatu bainuen, erdizka lauetan errateko partez, «Ikastola bat Angelun!». Geroztik beste herri anitzek segida hartu dute. Baionak, Azkainek, Urruñak, Hiriburuk, Behobiak, eta berrikitan Miarritzek. Ez da beti politikoa, antolatzaileen arabera. Batzuek turistentzat egiten dute, besteek, aldiz, plazarentzat, eta beste batzuek aldarrikapen gisa.

■ Lapurdi itsasaldean sentitu da batez ere hedapena...

Itsasaldeak besteek ukan ez duten Bettelu bezalako gizon bat ukan du. Hark, 1980 eta 1990 artean jauzien plazaratzeko lan handia egin zuen, herriko bestetatik hasiz. Geroztik hedatuz joan da. Nafarroako lehen Mutxikoen eguna eginen dute Heletan, igandean. Hegoalde-runtz ere doa. Oiarzunera joan naiz laster irakastera.

ZINEMA

Dokumentalen azken joerak aztertuko dituzte Bilbon Europako profesionalak

Efe | BILBO

Dokumental arloan azken joerak aztertzeko eta ekoizpenen elkarlana bultzatzeko Europako profesionalak elkartuko dira gaur Bilbon. Zinebik —Bilboko Dokumentalen eta Film Laburren Nazioarteko Jaialdia— eta Europako Batasunak Euskal Herrian duen Media programak antolatu dituzte jardunaldiok, eta Europako telebista kate eta dokumental enpresetako ordezkariak izango dira, European Documentary Network (EDN), Danish Film Institute, Arte katea eta ETBko kideak, besteak beste.

European Documentary Network elkarteko zuzendari nagusi Te Steen Muller da egunotan Bilbon —650 profesional biltzen ditu elkarre honen—, industria horretan diren berrikuntza, arazo eta eginbehar nagusien gainean hitz egitera etorritakoa. Steen Mullerren ustez, dokumentalen ekoizpenak «nazioarteko proiektuak» bultzatu behar ditu, «hainbat herriren arteko ekoizpena baita bide bakarra finantzaketa arazoei aurre egiteko». Azken urteotan «dokumentalen generoa asko hobetu» dela uste du, «batez ere telebista kateen ugaltzearekin batera merkatuak izugarri gora» egin duelako. Baina, «zoritxarrez», merkatuaren aukerak eta finantzaketa ez datozela bat uste du.

Nazioarteko elkarlana irtenbidea

Europako Batasunak ematen dituen diru laguntzak ez direla behar adina erabili uste du EDNko zuzendariak, eta haiek eskuratzeko herrien arteko elkarlanak erraztuko lukeela; izan ere, «dokumental onak eta arrakastatsuak egiteko ezinbestekoa da dirua». Bestalde, uste du «lehen genero aspergaria» zela, baina «gaur egun, oso interesgarriak eta ongi eginak» eskaintzen direla, «informazioa eta formazioa era entretengarrian eskaintzen jakin dute».